

แนวทางการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอบางกรวยจังหวัดนนทบุรี
Tourism Route Guidelines of Cultural Attractions in Bangkruai District,
Nonthaburi Province

สมรศรี คำตรง

อาจารย์ สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

E-mail: sakham@rpu.ac.th

Samornsri Khamtrong

Lecturer, Department of Tourism Industry,

Faculty of Business Administration, Rajapruk University

รับเข้า: 19 กรกฎาคม 2563 แก้ไข: 21 สิงหาคม 2563 ตอปรับ: 9 กันยายน 2563

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม เพื่อประเมินศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และเพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน ชุมชน และนักท่องเที่ยว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว แบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการนำเครื่องมือลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 14 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

ผลการวิจัย พบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา ได้แก่ วัดศรีเรืองบุญ วัดชโล วัดโพธิ์บางโอ วัดเพลง วัดแก้วฟ้า วัดยางป่า วัดบางขุน วัดบางอ้อยช้าง วัดบางไทรโน วัดตะเคียน วัดโบสถ์บน และศาลเจ้าแม่ทับทิม รองลงมาเป็นแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมชุมชน ได้แก่ บ้านโบราณ 100 ปี และสวนเกษตรลัดดาวัลย์ จุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนมากและแต่ละแห่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ชุมชนที่รวมกลุ่มกันดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเข้มแข็ง ที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร จุดอ่อน ได้แก่ การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและเชื่อมโยงแต่ละแหล่งท่องเที่ยวยังไม่สะดวก แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งขาดการดูแลให้อยู่ในสภาพที่ดี และขาดบุคลากรให้

ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวประจำ ด้านผลการประเมินศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อยู่ในกลุ่มมาตรฐานระดับดีเยี่ยม 3 แห่ง ระดับดีมาก 2 แห่ง ระดับดี 7 แห่ง ระดับปานกลาง 2 แห่ง และระดับต่ำ 1 แห่ง สามารถจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3 เส้นทาง ได้แก่ 1) เส้นทางศาลเจ้าแม่ทับทิม-บ้านโบราณ 100 ปี 2) เส้นทางวัดชโล-วัดบางขนุน และ 3) เส้นทางวัดบางอ้อยช้าง-วัดโบสถ์บน

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เส้นทางท่องเที่ยว นนทบุรี

Abstract

The objectives of this qualitative research were to audit of cultural tourism resources, assess potential of cultural tourism and create cultural tourism route in Bangkrui district, Nonthaburi province. The data were collected by using tourism resource audit form, evaluation form of cultural tourism management potential and semi – structure interviews with 14 samples who were government officials, private sector, community representatives and tourists that involved in the cultural tourism. The data analysis by content analysis and SWOT analysis.

The research result found that cultural tourism resources have most of them are religious attraction; Wat Srirungboon, Wat Chalo, Wat Phobang-o, Wat Pleng, Wat Kaeofah, Wat Yangpa, Wat Bangkanun, Wat Bangaoichang, Wat Bangkrainai, Wat Takian, Wat Botbon and Shrine of the Goddess Tubtim, followed by cultural community attraction; Laddawan Agro-Farm and Ancient House. Strength of this site; there are many cultural attraction and unique, the communities have collaboration for tourism activities, and located not far from Bangkok. Weakness of this site; access to attractions and link to other attraction is not easy because lack of public transportation, some attractions are not maintained, and lack of personnel provided tourism information. Having the results of evaluated the potential of being a cultural tourism attraction in excellent level 3, very good 2, good 7, moderate 2 and inadequate 1. From the study, cultural tourism routes can be delided into 3 routes as follows: route 1 Shrine of the Goddess Tubtim-Ancient House, route 2 Wat Chalo-Wat Bangkanun, and route 3 Wat Bangaoichang-Wat Botbon.

Keywords: cultural tourism, tourism route, Nonthaburi

บทนำ

แนวโน้มการท่องเที่ยวโลกที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย ซึ่งกลุ่มตลาดที่มีขนาดใหญ่และมีความสำคัญมากในปัจจุบัน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) โดยตลาดกลุ่มนี้มีแนวโน้มการเติบโตมากที่สุด เป็นกลุ่มตลาดที่เน้นการพักผ่อนหย่อนใจที่ใหญ่ที่สุด และคาดว่าจะเป็ตลาดที่มีการเติบโตเร็วที่สุดและเติบโตในระดับที่สูงต่อเนื่องในอนาคต ซึ่งปัจจัยที่ส่งเสริมการเติบโตของกลุ่มนี้ คือ จำนวนนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มที่จะไปเยี่ยมชมแหล่งมรดกโลกของ UNESCO เพื่อเพิ่มประสบการณ์ด้านวัฒนธรรม ในขณะที่เดียวกันจำนวนแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมที่ได้รับการรับรองจาก UNESCO มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น นักท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ ค่อนข้างมีการศึกษาที่ดี และมีรายได้สูง ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านสื่อดิจิทัลต่าง ๆ ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นอย่างมาก (กรมการท่องเที่ยว, 2560)

สำหรับในประเทศไทยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้ที่ชื่นชอบ และมีความสนใจในการหาประสบการณ์แปลกใหม่ในการเดินทางท่องเที่ยว อาจเป็นผู้ที่ต้องการสัมผัส และเรียนรู้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น หรืออาจเป็นผู้ที่มีความนิยมท้องถิ่น ต้องการมีส่วนร่วมกับคนในท้องถิ่น และมีประสบการณ์อย่างใกล้ชิดกับคนในท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญในการพัฒนาไว้ว่า การสร้างการเติบโตบนพื้นฐานความเป็นไทย ซึ่งทำได้โดยพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีไทย เสริมสร้างความเข้าใจถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทย ในหมู่นักท่องเที่ยว และเสริมสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และการเป็นเจ้าบ้านที่ดี และการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการส่งเสริมความยั่งยืนของการอนุรักษ์วัฒนธรรมและการเชิดชูอัตลักษณ์ของประเทศไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น และมุ่งเน้นการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ซึ่งจากสาระสำคัญดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นปัจจัยหนึ่งในการขับเคลื่อนให้เกิดอัตลักษณ์และวิถีไทยที่โดดเด่นชัดเจนได้ หากได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ถือเป็นการเดินทางเพื่อสัมผัสและการเข้าร่วมใช้ชีวิตวิถีเก่า ๆ ที่กำลังจะสูญหายไปใบบางท้องถิ่น เพื่อให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงประวัติความเป็นมา การดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมของตน เช่น การแสดงศิลปวัฒนธรรมประเพณี และงานเทศกาล เป็นต้น (ศิริ ฮามสุโพธิ์, 2543) อีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญคือลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควรเป็นการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์และมีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวนั้น มุ่งเน้นคุณค่าที่แหล่งท่องเที่ยวนั้นมีอยู่ผ่านประสบการณ์จริงแท้ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับ และคนในท้องถิ่นก็ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ช่วยให้มียาได้เสริมจากการให้บริการนักท่องเที่ยว โดยนำทุนทางวัฒนธรรมและทุนทาง

ธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตน อีกทั้งยังช่วยให้คนในท้องถิ่นเองเกิดสำนึกรักและหวงแหนทรัพยากรที่ตนมีอยู่และดูแลอย่างดีเพื่อผลในการคงไว้ซึ่งความยั่งยืน นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความพิเศษตรงที่นักท่องเที่ยวจะเน้นศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เนื่องด้วยสถานที่ดังกล่าวสามารถบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้และการให้คุณค่าของสังคมโดยสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี (กาญจนา แสงถิ์สุวรรณ และ ศรินยา แสงถิ์สุวรรณ, 2555)

นนทบุรีหนึ่งในกลุ่มจังหวัดที่อยู่ในเขตการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนกลาง ร่วมกับจังหวัดสิงห์บุรี อ่างทอง อุทัย และพทุมธานี โดยจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร มีประวัติความเป็นมายาวนานกว่า 400 ปี ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีคูคลองน้อยใหญ่มากมายที่ใช้เป็นทางสัญจรในอดีต เป็นเมืองเก่าแก่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เดิมตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านตลาดขวัญ ซึ่งเป็นสวนผลไม้ขึ้นชื่อในสมัยนั้น ได้รับการยกฐานะเป็นเมืองนนทบุรี เมื่อ พ.ศ.2092 ในรัชกาลสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ในปัจจุบันแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง และอำเภอไทรน้อย การเดินทางเข้าถึงมีความสะดวกสบาย มีให้เลือกหลากหลายเส้นทาง รวมทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจหลากหลายโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีประวัติความเป็นมานับแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนนทบุรี, 2560)

อำเภอบางกรวย เป็นพื้นที่ที่มีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นจำนวนมาก แต่ปัจจุบันยังขาดการสนับสนุนในการจัดการให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ซึ่งทางจังหวัดนนทบุรีได้มุ่งเน้นการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวโดยการฟื้นฟู พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตโดยเน้นพัฒนาสถานที่สำคัญ ได้แก่ วัดที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ (สำนักงานจังหวัดนนทบุรี, 2561) อีกทั้งบางพื้นที่ยังไม่ได้รับการประเมินศักยภาพว่ามีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวมากนักน้อยเพียงใด เพื่อที่จะได้นำผลจากการประเมินในเบื้องต้นนี้ไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวได้ในอนาคต รวมทั้งการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้และสนใจมาเยี่ยมชม ซึ่งจะส่งผลทางบวกต่อเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในอำเภอบางกรวยได้ต่อไป ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ถึงการศึกษาวิจัยในการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม การประเมินศักยภาพความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เพื่อนำเสนอผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมของอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อประเมินศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางในการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

วิธีการวิจัย

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย 4 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และนักท่องเที่ยวผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) รวมจำนวน 14 รายโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (ชาย โพธิสิตา, 2562) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลจากบุคคลที่มีประสบการณ์จริงด้านการท่องเที่ยวและอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี โดยการดำเนินงานวิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 3 คน ตัวแทนจากภาคเอกชน จำนวน 3 คน ตัวแทนจากชุมชน 4 คน และตัวแทนนักท่องเที่ยว จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รายการตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวของสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วยการทำความเข้าใจว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นประเภทใดใน 5 ชนิด คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม ทรัพยากรมหกรรม ทรัพยากรด้านกิจกรรม ทรัพยากรด้านบริการ และมีการประเมินคุณภาพความโดดเด่นและอำนาจในการดึงดูดนักท่องเที่ยว (สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, 2545 อ้างถึงใน ศิริจรรยา ประพุดติกิจ, 2553)
2. แบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นำมาจากคู่มือการตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อทำการประเมินแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ผ่านการตรวจสอบทรัพยากรมาแล้ว (กรมการท่องเที่ยว, 2557) โดยทำการประเมิน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว
3. แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างผู้วิจัยนำผลจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ประกอบไปด้วยประเด็นคำถามที่สำคัญ ได้แก่ 1) ความคิดเห็นที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว 2) ความสามารถในการแข่งขันของ

แหล่งท่องเที่ยวและความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว 3) แนวทางในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวและ
กิจกรรมการท่องเที่ยว 4) การมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวและเครือข่ายความร่วมมือทางการท่องเที่ยว 5)
การกระจายผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว 6) จุดที่ต้องพัฒนาและปรับปรุง

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource Audit) ผู้วิจัยใช้เครื่องมือนี้
ของสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (สถาบัน
พัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, 2545 อ้างถึงใน ศิริจรรยา ประพุดติกิจ, 2553)

2. แบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผู้วิจัยใช้เครื่องมือแบบประเมินนี้จาก
ของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ
มาแล้ว (กรมการท่องเที่ยว, 2557)

3. แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างผู้วิจัยนำผลจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการและ
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ให้
เหมาะสมกับประเด็นที่จะศึกษาตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว ผู้วิจัยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรลงพื้นที่สำรวจ
แหล่งท่องเที่ยวจริง โดยการถ่ายภาพและจดบันทึก รวมถึงเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
ประกอบ

2. การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ผู้วิจัยใช้แบบประเมินทำการประเมินพร้อมกับการ
ลงพื้นที่สำรวจเพื่อตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว

3. การสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 14 คน
ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างโดยไปสัมภาษณ์ ณ พื้นที่
แหล่งท่องเที่ยว และนัดพบกับผู้ให้ข้อมูลเพื่อทำการสัมภาษณ์ ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ต่อคนไม่เกิน
15-20 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ทำการตรวจสอบความถูกต้องทั้ง
หมดแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจัดเป็นหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา
(Content Analysis) โดยนำข้อมูลจากการตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวมาจัดความสำคัญ จัด
กลุ่มของเนื้อหา รวมถึงการวิเคราะห์จำแนกและสรุปประเด็นสำคัญ และนำผลที่วิเคราะห์ได้มาทำการ
วิเคราะห์ SWOT Analysis

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มาจัดลำดับคะแนน และเทียบผลคะแนนว่าตรงกับเกณฑ์ระดับใด

3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมของอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่สำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ทั้งหมด 15 แห่ง โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อให้เห็นสภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีส่วนใหญ่ที่พบเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาโดยมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่คุณค่าโดดเด่นทางประวัติศาสตร์และภูมิทัศน์ ซึ่งนับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ยังคงอยู่ในสภาพที่สามารถศึกษาและยังใช้ประโยชน์ได้ ได้แก่ วัดศรีเรืองบุญ วัดชโล วัดโพธิ์บางโอ วัดเพลง วัดแก้วฟ้า วัดยางป่า วัดบางขุน วัดบางอ้อยช้าง วัดบางไกรใน วัดตะเคียน วัดโบสถ์บน และศาลเจ้าแม่ทับทิม รองลงมาเป็นแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมชุมชน ได้แก่ บ้านโบราณ 100 ปี และสวนเกษตรลัดดาวัลย์ ได้แก่ วัดตะเคียน สวนเกษตรลัดดาวัลย์ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 15 แหล่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีความชื่นชอบในเชิงวัฒนธรรมได้ เช่น เป็นที่ให้ศึกษาหาความรู้ สร้างความประทับใจ และก่อให้เกิดประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยว หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลได้จากการตรวจสอบทรัพยากรมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. จุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอบางกรวยมีจำนวนมาก แต่ละแห่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

2) ชุมชนที่มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเข้มแข็ง

3) ที่ตั้งใกล้กรุงเทพมหานครมีโอกาสมิ่มีนักท่องเที่ยวเดินทางแบบไปเช้าเย็นกลับได้

4) แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นวัดเก่าที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานจากกรมศิลปากร

ศิลปากร

2. จุดอ่อนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1) การเดินทางเข้าถึงไม่สะดวก เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอบางกรวยส่วนใหญ่จะไม่ได้อยู่บนถนนสายหลัก รวมถึงการขนส่งสาธารณะที่มึ่น้อย

2) แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งขาดการดูแลรักษาความสะอาด ทำให้ทรุดโทรม

- 3) แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งยังขาดบุคลากรที่คอยให้บริการด้านการท่องเที่ยว
3. โอกาสที่ได้รับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
 - 1) ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชนให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น
 - 2) หน่วยงานภาคเอกชนที่ทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชนช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
 - 3) มีแนวโน้มจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเยี่ยมชมเยือนมากขึ้น
4. อุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
 - 1) ความสามารถในการแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวภายนอกยังเป็นรอง เนื่องจากขาด การประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - 2) ขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากภาครัฐ
 - 3) แหล่งท่องเที่ยวประเภทวัดที่มีความคล้ายคลึงกันมีจำนวนมากในเขตฝั่งธนบุรี

2. สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อประเมินศักยภาพในการแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยใช้แบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมของกรมการท่องเที่ยว โดยทำการประเมินพร้อมกับการลงพื้นที่สำรวจนั้นเพื่อตรวจสอบ ทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยเกณฑ์ดังกล่าวจะแบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว คิดคะแนนร้อยละ 50 องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพในการ รองรับด้านการท่องเที่ยว คิดคะแนนร้อยละ 10 และองค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ คิดคะแนน ร้อยละ 40 คะแนนรวมทั้งหมดจะนำมาเทียบเกณฑ์ระดับมาตรฐานซึ่งจะแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดีมาก ดี ปานกลาง และต่ำ

ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีตาม เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกรมการท่องเที่ยว ได้ผลประเมินดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ลำดับ	แหล่งท่องเที่ยว	ผลคะแนนรวม	ระดับมาตรฐาน
1	วัดตะเคียน	84.5	ดีเยี่ยม
2	สวนเกษตรรัตดาวัลย์	83.5	ดีเยี่ยม
3	บ้านโบราณร้อยปี	81.0	ดีเยี่ยม
4	วัดศรีเรืองบุญ	80.0	ดีมาก
5	วัดบางอ้อยช้าง	76.0	ดีมาก
6	วัดแก้วฟ้า	69.0	ดี
7	วัดโบสถ์บน	68.0	ดี

ตารางที่ 1 ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
(ต่อ)

ลำดับ	แหล่งท่องเที่ยว	ผลคะแนนรวม	ระดับมาตรฐาน
8	วัดบางไกรโน	67.0	ดี
9	วัดโพธิ์บางโอ	67.0	ดี
10	วัดยางป่า	67.0	ดี
11	ศาลเจ้าแม่ทับทิม	62.5	ดี
12	วัดชโล	61.5	ดี
13	วัดบางขนุน	51.0	ปานกลาง
14	วัดเพลง	51.0	ปานกลาง
15	วัดสั๊กน้อย (ร้าง)	12.0	ต่ำ

แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ที่ได้ผลการประเมินอยู่ในกลุ่มมาตรฐานระดับดีเยี่ยม มีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ วัดตะเคียน สวนเกษตรลัดดาวัลย์ และบ้านโบราณร้อยปี มาตรฐานระดับดีมาก มีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ วัดศรีเรืองบุญ และวัดบางอ้อยช้าง มาตรฐานระดับดี มีจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ วัดแก้วฟ้า วัดโบสถ์บน วัดบางไกรโน วัดโพธิ์บางโอ วัดยางป่า ศาลเจ้าแม่ทับทิม และวัดชโล มาตรฐานระดับปานกลาง มีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ วัดบางขนุน และวัดเพลง และมีมาตรฐานระดับต่ำ มีจำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วัดสั๊กน้อย ซึ่งปัจจุบันเป็นวัดร้างที่ยังไม่ได้รับการบูรณะ และอยู่ในเขตที่อยู่อาศัยของชาวบ้านที่เช่าที่ดินของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

3. สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางในการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในข้อนี้ผู้วิจัยจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยเลือกจากผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ได้มาตรฐานระดับปานกลางขึ้นไป และพิจารณาจากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในด้านความคิดเห็นที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวซึ่งส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่ามีความต้องการให้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อจะได้ทำให้ชุมชนได้ประโยชน์ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ด้านความสามารถในการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยวและความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลมองว่าแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีจุดเด่นเป็นของตัวเองไม่ซ้ำกัน สามารถดึงเอกลักษณ์แต่ละแห่งออกมาและนำมาใช้ดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวได้ ด้านแนวทางในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความเห็นที่ชุมชนที่อยู่รายล้อมแหล่งท่องเที่ยวมีความยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวและเครือข่ายความร่วมมือทางการท่องเที่ยวผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าหากมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นสามารถดึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้า

มามีส่วนร่วมได้ไม่ยาก เพราะเดิมในชุมชนมีกลุ่มที่ร่วมกันพัฒนาชุมชนอยู่แล้ว สามารถต่อยอดจากเดิมได้ ด้านการกระจายผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าหากการท่องเที่ยวเติบโตขึ้นได้จริงควรจะต้องมีการกำหนดกติกาในการเข้ามามีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์และการตอบแทนคืนให้กับส่วนกลาง และด้านจุดที่ต้องพัฒนาและปรับปรุงผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นคล้ายกันว่าต้องการได้รับงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่โดยรอบให้มีสภาพที่ดีขึ้นเหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่จะมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชม

ผู้วิจัยนำเสนอแนวทางการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเป็นรายการนำเที่ยว 3 เส้นทางและการนำเสนอเส้นทางนี้ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกการเดินทางได้ทั้งทางบกและทางน้ำ ขึ้นอยู่กับความสะดวกของนักท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดของเส้นทางท่องเที่ยวแต่ละเส้นทาง ดังนี้

- 1) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เส้นทางที่ 1 ได้แก่ ศาลเจ้าแม่ทับทิม วัดศรีเรืองบุญ สวนเกษตรลัดดาวัลย์ และบ้านโบราณร้อยปี
- 2) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เส้นทางที่ 2 ได้แก่ วัดชโล วัดโพธิ์บางโอ วัดเพลง วัดแก้วฟ้า วัดยางป่า และวัดบางขนุน
- 3) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เส้นทางที่ 3 ได้แก่ วัดบางอ้อยช้าง วัดบางไกรโน วัดตะเคียน และวัดโบสถ์บน

อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อแรกที่ศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมของอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมมีจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นวัด โบราณสถาน และแหล่งวัฒนธรรมที่มีภูมิปัญญาชาวบ้านแฝงอยู่ในสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับ กรวรรณ สังขกร (2558 อ้างถึงใน สโรชา อมรพงษ์มงคล, 2561) ที่ได้แบ่งรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้โดยแต่ละแบบจะมุ่งเน้นสถานที่และกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไป ในเขตอำเภอบางกรวย จะจัดอยู่ในรูปแบบการท่องเที่ยวแหล่งมรดก (Heritage Tourist) การท่องเที่ยววัฒนธรรมชนบท (Rural Culture Tourist) และการท่องเที่ยววัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น (Indigenous Culture Tourist) โดยส่วนใหญ่ในอำเภอบางกรวยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถตามรอยประวัติศาสตร์ในช่วงสมัยปลายกรุงศรีอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นได้ นอกจากนี้ จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามรอยวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นในอำเภอบางกรวยที่มีความผูกพันกับสายน้ำ และการทำการเกษตรแบบดั้งเดิม ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่ในเขตอำเภอบางกรวยมีภูมิศาสตร์เป็นลักษณะที่ราบ มีลำคลองหลายสายเชื่อมโยงถึงกัน แต่เดิมเป็นพื้นที่ทำสวนเกษตร แต่ปัจจุบันพัฒนาเป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัย และมีวัดตั้งอยู่ริมคลองเรียงรายตลอดสองฝั่งคลอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วงศ์ธีรา สุวรรณิน และคณะ (2557) ที่ได้ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดในจังหวัดปทุมธานี พบว่า วัด

ส่วนใหญ่มีภูมิทัศน์สวยงามและมีพื้นที่กว้าง มีทั้งทรัพยากรด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและประเพณี มีกิจกรรมทางศาสนาที่สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าเที่ยวชม

จากวัตถุประสงค์ข้อสองในการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่าผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้ง 15 แห่ง ในภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ ทั้งนี้เพราะว่าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นวัดที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่น่าสนใจ มีสถาปัตยกรรมอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความสวยงาม และมีผู้ดูแลให้อยู่ในสภาพที่ดี บางแห่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการสนับสนุนและผลักดันจากหน่วยงานภาครัฐอยู่แต่เดิมแล้ว แต่ก็มีบางแห่งที่ยังขาดการบริหารจัดการที่ดี ส่งผลให้สภาพของแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันอาจไม่ดึงดูดให้เกิดการเข้าไปเยี่ยมชมมากนัก ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ ประกิจ ลอยเลิศฤทธิ์ และ ระชานนท์ ทวีผล (2560) ที่พบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างพระราชินีเวศน์มฤคทายวันที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ มีสภาพความงดงามของสถาปัตยกรรมไทยผสมผสานความร่วมมือ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่หลงใหลเรื่องราวในอดีต สามารถเข้ามาเยี่ยมชมได้ซึ่งเป็นจุดแข็งที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่แตกต่างได้ และในด้านการจัดการการท่องเที่ยวที่ต้องอาศัยชุมชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา สุระ (2558) ที่ศึกษาการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ได้กล่าวว่าการเตรียมความพร้อมของทุนมนุษย์ต่ออุปทานการท่องเที่ยว และกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการประสานงานและขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาการท่องเที่ยวไปสู่ความยั่งยืน และยังสอดคล้องกับ ธีรดา ดวงแก้ว และนันทิชา หาสุนทร (2563) ที่ระบุว่าการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวของคนในชุมชนต้องการได้รับการผลักดันจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อส่งผลให้การดำเนินการเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน นอกจากนี้การที่แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นวัดที่มีพระสงฆ์เป็นผู้ดูแลและเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้วยนั้นสอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างสังคมของ Herbert Spencer (อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2559) ที่กล่าวว่า วัดเป็นสถาบันศาสนา มีหน้าที่เผยแพร่หลักคำสอนให้ประชาชน แต่เมื่อบริบทสังคมมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้โครงสร้างสังคมมีขนาดใหญ่ขึ้น มีหน้าที่และโครงสร้างซับซ้อนขึ้น ทำให้วัดมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง เพิ่มบทบาทของตนมากกว่าเป็นสถานที่ที่เผยแพร่คำสอนแต่เป็นสถานที่ที่ให้ความรู้ เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวให้กับประชาชนได้

ในวัตถุประสงค์ข้อที่สามเพื่อเสนอแนวทางในการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จากผลการศึกษาได้เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 3 เส้นทาง ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งตั้งอยู่กระจัดกระจายในเขตอำเภอบางกรวย ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวโดยกำหนดให้การเดินทางในแต่ละ

เส้นทางสามารถเดินทางเชื่อมโยงถึงกันได้สะดวก ในเส้นทางประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศาสนสถาน มีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ มีวัฒนธรรมและประเพณี และระหว่างทางสามารถชมวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น ผลการศึกษาสอดคล้องกับ ทิววรรณ ศิริเจริญ และ นันทกานต์ ศรีปลั่ง (2560) ที่พบว่า การออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีไทหล่ม อำเภอลหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ มีองค์ประกอบสำคัญ 6 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านชาติพันธุ์ ด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน และโบราณวัตถุ ด้านสถาปัตยกรรม ด้านประเพณี วัฒนธรรมและวัฒนธรรมพื้นบ้าน ด้านวิถีชีวิต และด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้การที่แหล่งท่องเที่ยวควรจะต้องมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ทำรวมถึงมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ วริศรา สมเกียรติกุล และคณะ (2561) ที่กล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ตลอดจนความสะดวกและการมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ร่วมกับชาวบ้าน ซึ่งจะเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว แต่สิ่งที่ควรพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อให้การเดินทางเชื่อมโยงสะดวกขึ้นคือบริการรถสาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง และพัฒนาการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มเติมให้มากยิ่งขึ้นเนื่องจากพื้นที่แต่ละแห่งล้วนมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจและเป็นแหล่งรวบรวมวัฒนธรรมที่หลากหลายสมควรที่จะรักษาและสืบทอดต่อไปให้คนรุ่นหลังเป็นมรดกทางวัฒนธรรม โดยสามารถนำแนวทางการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวที่ผู้วิจัยเสนอไว้ ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มการศึกษาในประเด็นด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวมากขึ้น
2. ควรเพิ่มการศึกษาในประเด็นโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวภายในพื้นที่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้สะดวกมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2557). **คู่มือการตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- _____. (2560). **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ พ.ศ. 2560-2564**. กรุงเทพฯ: พีดับบลิว ปรี้นติ้ง.

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2564)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรมมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กาญจนา สุระ. (2558). **การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ปีที่ 3**. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- กาญจนา แสงลัสม์สุวรรณ และ ศรีนยา แสงลัสม์สุวรรณ. (2555). **การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน**. *Executive Journal*. 32(4): 139-146.
- ชาย โพธิ์สีตา. (2562). **ศาสตร์และศิลป์การวิจัยเชิงคุณภาพ: คู่มือนักศึกษาและนักวิจัยสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ทิวาวรรณ ศิริเจริญ และ นันทกานต์ ศรีปลั่ง. (2560). **การออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีไทหล่ม “เที่ยวไทหล่ม เมืองสงบ มากเสน่ห์”**. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ครั้งที่ 4. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์: เพชรบูรณ์.
- ธัญรดา ดวงแก้ว และนันทินา หาสนทรี. (2563). **การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*. 6(1): 41-52.
- ประกิจ ลอยเลิศฤทธิ และระชานนท์ ทวีผล. (2560). **การประเมินศักยภาพขององค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี กรณีศึกษา: พระราชินีเวศน์มฤคทายวัน**. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 “ราชมงคลสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ยั่งยืนสู่ประเทศไทย 4.0”. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล: กรุงเทพมหานคร.
- วงศ์ธีรา สุวรรณิน และคณะ. (2557). **การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดในจังหวัดปทุมธานี**. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 8(3): 63-82.
- วิศรา สมเกียรติกุล และคณะ. (2561). **การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. *มังรายสาร*. 6(2): 79-102.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์. (2543). **สังคมวิทยาการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศิริจรรยา ประพฤติกิจ. (2553). **การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดตราด เพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สโรชา อมรพงษ์มงคล. (2561). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในมิติความจริงแท้ และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษา: เมืองมัลลิกา ร.ศ.124 จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมรดกวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนนทบุรี. (2561). ข้อมูลจังหวัดนนทบุรี. ค้นเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2561, จาก <http://www.nonthaburitour.com/home/>.
- สำนักงานจังหวัดนนทบุรี. (2561). บรรยายสรุปจังหวัดนนทบุรี. ค้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2562, จาก http://www.nonthaburi.go.th/Downloads/brief_nonthaburi.pdf.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2559). ทฤษฎีสังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.